

14 marca klasy 2ag i 1g z opiekunkami: mgr Moniką Lewińską i mgr Joanną Hanuś wybrały się do ZST na prezentację pt.:

ZABYTKI WSI OLEĘDERSKICH NA TERENIE WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO.

O wsiach olęderskich w naszej okolicy opowiadał **mgr Maciej Prarat**, konserwator, zabytkoznawca, absolwent

Ochrony Dóbr Kultury na Wydziale Sztuk Pięknych UMK, obecnie przygotowuje pracę doktorską o osiedleńcach Doliny Dolnej Wisły.

Mennonici to chrześcijańskie wyznanie protestanckie powstałe w 1539 r. w Holandii. W wyniku prześladowań część wspólnoty opuściła Holandię w 1555 r. i szukała miejsca do osiedlenia się w całej Europie.

W Polsce mennonici osiedlali się między innymi na Żuławach w Dolinie Dolnej Wisły, oraz w Kazuniu koło Warszawy, na terenach dotychczas niezamieszkałych, dając początek tzw. kolonizacji olęderskiej. Byli niezwykle pracowici, ich "religią" była praca. Wykazywali się ogromną zręcznością i kunsztem, jeśli chodzi o osuszanie bagien, w ciągu stu lat udało im się osuszyć spory obszar ziemi.

Po I rozbiorze w 1772 r. musieli uchodzić przed pruskim militarystem (mennonici nie uznają służby wojskowej), część udała się do Rosji, dając początek ruskim mennonitom, pozostali szybko ulegli germanizacji (czemu sprzyjało podobieństwo języków niderlandzkiego i niemieckiego).

Pozostawili po sobie ciekawą kulturę materialną. Ocalałe zabytki są doskonałym świadectwem niezwykle bogatej historii i kultury tego regionu. Są wśród nich zabytki architektoniczne (kościół, budynki mieszkalne i gospodarskie, w tym wiatraki przemiałowe, jak również całe zagrody), hydrotechniczne (śluzy, tamy, kanały, mosty). Są też niedoceniane i rzadko zauważane panoramy osad wiejskich. Niezwykle ważnymi i cennymi zabytkami są stare cmentarze mennonitów.

Najbardziej charakterystycznymi zabytkami kolonizacji olęderskiej są domy podcieniowe – budynki o drewnianej konstrukcji szkieletowej, wypełnionej cegłą “holenderką”. Cechą, która stanowi o ich wyjątkowości jest podcień, czyli wysunięte piętro oparte na drewnianych filarach. Ilość słupów w podcieniu wynosiła od 4 do nawet 9 sztuk i świadczyła o zamożności właściciela.

Zagrody olęderskie charakteryzują się połączeniem budynku mieszkalnego oraz zabudowań gospodarskich – chlewa, obory, stodoły i spichrza. W ścianach łączących budynki znajdowały się przejścia. Taki układ miał swoje praktyczne zastosowanie. Podczas okresowych podtopień oraz obfitych opadów śniegu dzięki układowi połączonych ze sobą budynków można było przejść bezpośrednio z mieszkania do zabudowań gospodarskich nie wychodząc na zewnątrz. Z drugiej strony stanowiło to również poważne zagrożenie pożarowe. Ewentualny pożar jednego z budynków stwarzał niebezpieczeństwo dla całego ich ciągu.

Podczas prezentacji między prowadzącym i słuchaczami nawiązał się specyficzny dialog. Okazało się bowiem, że uczniowie mieszkający w okolicach Grudziądza znają wiele budynków pomennonickich stojących niejednokrotnie w bezpośrednim sąsiedztwie ich domów.

